

моральну шкоду у розмірі 23 тис. грн та половини судових витрат [2].

Отже, враховуючи стрімкий розвиток галузі транспорту та прирівнення водіїв електросамокатів до повноцінних учасників дорожнього руху, законодавство потребує вдосконалення, адже постраждалих від ДТП стає все більше, а належної кваліфікації таких кримінальних правопорушень досі нема.

Література

1. Лисько Т.Д., Галатенко К.В., Дяченко О.С. Кримінальні правопорушення проти безпеки дорожнього руху та експлуатації транспорту: окремі концептуальні аспекти. *Сучасне право в епоху соціальних змін*: матеріали XI Міжнар. наук.-практ. конф., м. Київ, Національний авіаційний університет, 26 лют. 2021 р. Тернопіль: Вектор, 2021. С. 305-308. URL: <https://er.nau.edu.ua/handle/NAU/48707>.

2. Вирок Шевченківського районного суду м. Запоріжжя від 19 квіт. 2021 р. Справа № 336/7734/20. Провадження № 1кп/354/2021. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/96352078>

УДК 343.346(043.2)

Лисько Т.Д., к.ю.н.,
Шпак Т.С., здобувач вищої освіти
першого (бакалаврського) рівня,
Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна

БЛАНКЕТНІСТЬ НОРМ ПРО КРИМІНАЛЬНУ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА ПОРУШЕННЯ ПРАВИЛ БЕЗПЕКИ ДОРОЖНЬОГО РУХУ ТА ЕКСПЛУАТАЦІЇ ТРАНСПОРТУ: ОСОБЛИВОСТІ ПРАВОВОЇ РЕГЛАМЕНТАЦІЇ

В сучасному світі посилюється роль транспорту, зростає його значення для суспільства. Відповідно, відносини, які виникають у процесі експлуатації транспорту, потребують особливої охорони. Українське кримінальне право в частині встановлення кримінальної відповідальності за порушення безпеки дорожнього руху та експлуатації транспорту відповідає сучасним вимогам та міжнародним стандартам, проте, на нашу думку, не є достатньо дієвим. Стаття 286 Кримінального кодексу України (далі – КК України) містить склад кримінального правопорушення, що встановлює відповідальність за порушення правил безпеки дорожнього руху або експлуатації транспорту особами, які керують транспортними засобами [3, с. 306].

На сьогоднішній день варто зазначити, що зазвичай аналізовані кримінальні правопорушення виражаються у порушенні певних правил, а це, своєю чергою, свідчить про бланкетність форми об'єктивної сторони, створює певну неоднозначність у визначеності її основних ознак, а також потребує уточнення та додаткового дослідження цього елементу складу кримінального правопорушення. При визначенні основних ознак об'єктивної сторони складу досліджуваного кримінального правопорушення важливо з'ясувати, які саме, і в якому обсязі були порушені правила, норми та стандарти, що безпосередньо впливають на кваліфікацію зазначеного складу кримінального правопорушення, а також, які наслідки настали в результаті вчинення таких діянь [1, с. 125].

Поняття транспортних кримінальних правопорушень законодавчо та нормативно не визначено. Наразі маємо запропоновану науковцями дефініцію кримінальних правопорушень проти безпеки руху й експлуатації транспорту. Це передбачені законом про кримінальну відповідальність суспільно небезпечні діяння, що посягають на суспільні відносини, які забезпечують безпеку руху й експлуатації залізничного, повітряного, водного, автомобільного, міського електричного, а також магістрального трубопроводного транспорту [1, с. 125]. Відокремлення цієї категорії кримінальних правопорушень у самостійний розділ Особливої частини КК України лише підкреслює значущість та змістовність боротьби з транспортними кримінальними правопорушення на сучасному етапі вдосконалення кримінально-правових норм.

Предметом порушення правил безпеки дорожнього руху або експлуатації транспорту особами, які керують транспортними засобами (ст. 286 КК України), є транспортні засоби, зазначені у примітці до ст. 286 КК України. Під транспортними засобами в цій статті та ст. 287, 289 і 290 потрібно розуміти всі види автомобілів, трактори й інші самохідні машини, трамваї і тролейбуси, а також мотоцикли та інші механічні транспортні засоби [2, с. 641].

Об'єктивну сторона кримінального правопорушення, передбаченого ст. 286 КК України, становить діяння, яке визначено як «порушення правил безпеки дорожнього руху». Очевидним є бланкетність диспозиції зазначеного складу кримінального правопорушення. Чи не основним нормативним актом у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху є Правила дорожнього руху (далі – ПДР). Окрім того, важливе значення має Закон України «Про дорожній рух».

Порушення правил дорожнього руху – це дія чи бездіяльність особи, яка керує транспортним засобом, пов'язаних із порушенням однієї чи декількох вимог правил безпеки дорожнього руху або інших нормативних актів, що регламентують безпеку дорожнього руху чи експлуатацію транспорту. Проте законодавчо однозначно не визначено та не сформульовано ані конкретної дії, ані чіткого переліку дій, учинених особою, яка керує транспортним засобом, які б однозначно за своїм змістом та формою формували об'єктивну сторону аналізованого складу кримінального правопорушення. Такими діями, враховуючи бланкетність норми ст. 286 КК України, сукупно з ознаками суб'єктивної сторони, повинні бути будь-які порушення ПДР України, або ж інших норм та стандартів у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху.

Таким чином, при кваліфікації порушення правил безпеки дорожнього руху або експлуатації транспорту особами, які керують транспортними засобами в Україні (ст. 286 КК України), має бланкетний характер диспозиції. При цьому неоднозначність визначення конкретних діянь, які сукупно формують об'єктивну сторону аналізованого складу кримінального правопорушення, потрібно ґрунтовніше дослідити, нормативно визначити та закріпити у кримінальному законі та Правилах дорожнього руху. Це б сприяло поліпшенню застосування нових ефективних механізмів у забезпеченні світових стандартів безпеки дорожнього руху, які б зумовили зниження і кількісного рівня аварійності на вітчизняних автошляхах, і тяжкості наслідків дорожньо-транспортних пригод [1, с. 129].

Література

1. Гапчич В.О. Окремі аспекти кваліфікації порушення правил безпеки дорожнього руху або експлуатації транспорту особами, які керують транспортними засобами в Україні (ст. 286 КК України). *Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ*. 2017. № 3. С. 123-130.

2. Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України / Д.С. Азаров, В.К. Грищук, А.В. Савченко та ін.; за заг. ред. О.М. Джужі, А.В. Савченка, В.В. Чернея. Київ: Юрінком Інтер, 2016. 1064 с.

3. Лисько Т.Д., Галатенко К.В., Дяченко О.С. Кримінальні правопорушення проти безпеки дорожнього руху та експлуатації транспорту: окремі концептуальні аспекти. *Сучасне право в епоху соціальних змін*: матеріали XI Міжнар. наук.-практ. конф., м. Київ, Нац. авіаційний ун-т, 26 лют. 2021 р. Тернопіль: Вектор, 2021. С. 305-308. URL: <https://er.nau.edu.ua/handle/NAU/48707>.

Гавва С.К, Ляшук А.С., здобувачі вищої освіти першого (бакалаврського рівня),
Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна
Науковий керівник: Грекова Л.Ю., завідувач навчально-наукової криміналістичної лабораторії

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ПОПЕРЕДЖЕННЯ ЗЛОЧИНІВ У ТРАНСПОРТНІЙ СФЕРІ

У суспільстві постійно виникає необхідність розв'язувати конфлікти між людьми, розкривати правопорушення. В первісному суспільстві ці завдання вирішував голова общини, фараон, цар. У подальшому для вчинення правосуддя правителі почали залучати для дослідження обставин правопорушень, встановлення істини і покарання винних спеціальних посадових осіб – суддів, що дало поштовх для створення правоохоронної системи в державі, яка сьогодні стикається з багатьма сферами життєдіяльності суспільства, адже правопорушення виникають у всіх її напрямках, у тому числі й у транспортній сфері.

Транспорт – це не тільки галузь економіки, яка є засобом мобільного пересування людей і вантажів, а й джерело підвищеної небезпеки, об'єкт злочинного посягання. Тому до числа пріоритетних проблем, що вирішуються державою, належить забезпечення безпеки транспорту і транспортної інфраструктури. Транспорту на планеті скоро стане навіть більше, ніж людей. У зв'язку з цим зростає кількість злочинів прямо або опосередковано пов'язаних із використанням, викраденням, псуванням транспортного засобу.

У різні часи окремі положення розслідування правопорушень закріплювалися у нормативних документах. Регламентувалася як форма провадження, так і їх змістовне наповнення. Водночас злочинність швидко розвивалася, збільшувалися її масштаби, а прийняття законів, указів, нормативних актів, інструкцій були тривалим і не «встигало» за вимогами часу. Для прикладу, попереднє кримінальне законодавство, зокрема ст. 215 КК УРСР 1960 р. не містило поняття транспортного засобу, а лише називало його види через таке формулювання: «порушення працівником автотранспорту і міського електротранспорту правил безпеки руху й експлуатації транспорту». Надалі, враховуючи потреби практики, законодавець розширив перелік видів транспортних засобів у диспозиції ст. 215 КК УРСР, додавши терміни «трактор чи